

gemeente
Neder-Betuwe

Spoorboekje P&C-cyclus 2026

Opheusden,

INHOUD

1. Inleiding	3
DEEL A.....	5
2. P&C-documenten	5
DEEL B.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3. Planning en schrijfproces.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
4. Financiële positie en budgetafwijkingen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
5. Budgetoverhevelingen.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
6. Stelpost prijscompensatie – 1 ^e bestuursrapportage	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
7. Begrotingsrechtmatigheid.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
8. Single information single audit (SISA).....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
9. Overzicht gemeenschappelijke regelingen.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Bijlage 1 – Rollen en verantwoordelijkheden	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Bijlage 2 – Verantwoordelijken voor de programma's en paragrafen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Bijlage 3 – Detailplanningen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

1. INLEIDING

1.1 WAT IS HET SPOORBOEKJE P&C-CYCLUS?

In het spoorboekje planning & controlcyclus (P&C) wordt beschreven welke planning en controldocumenten worden opgesteld, hoe deze zich tot elkaar verhouden en hoe ze tot stand komen. Het spoorboekje geeft inzicht in de planning van de verschillende P&C-documenten die het college aan de raad ter vaststelling zal aanbieden.

Dit spoorboekje betreft de planning voor het jaar 2026 en bestaat uit twee delen:

Deel A

Deel A (Hoofdstuk 2) is een algemeen deel en geeft een overzicht van de opzet en inhoud van de verschillende P&C-documenten, de belangrijkste aandachtspunten in de bestuurlijke P&C-cyclus en de data van de bestuurlijke behandeling van deze stukken. Dit deel is bedoeld voor de organisatie, college en raad.

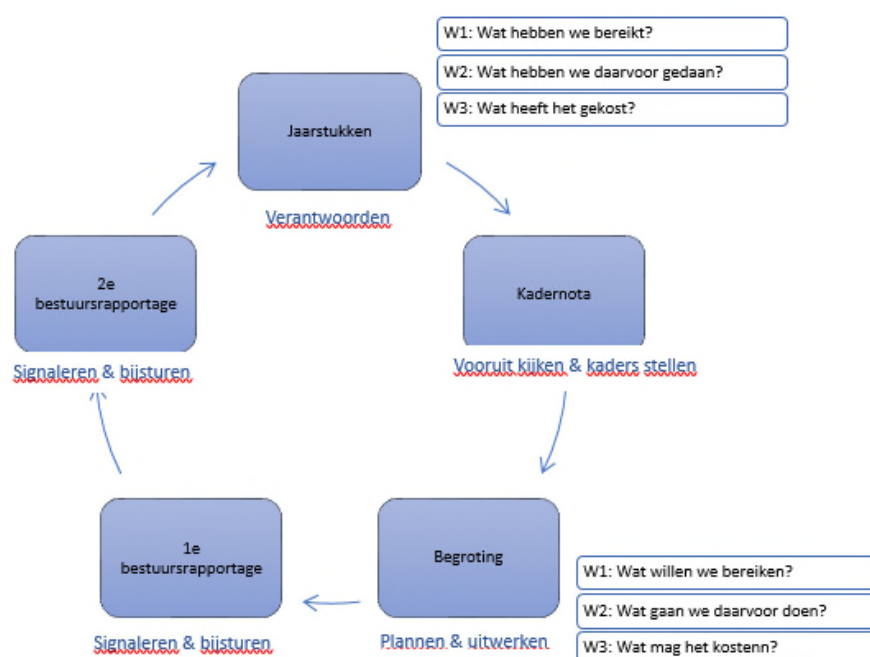
Deel B (inclusief bijlagen)

Dit deel is bedoeld voor het college en de ambtelijke organisatie. Het betreft een nadere uitwerking van een aantal inhoudelijke en procedurele afspraken die van belang zijn bij de totstandkoming van de verschillende P&C-producten. De detailplanning van de verschillende P&C-producten is opgenomen in de bijlagen.

Het spoorboekje Deel A is besproken in het audit comité van donderdag 4 december 2025.

1.2 DE P&C-CYCLUS IN 2026

De planning- en controlcyclus kent een dynamiek die is opgebouwd uit een bestuurlijke cyclus van vier jaar (verkiezingen en collegeprogramma), een bestuurlijke cyclus van één jaar (kadernota, begroting, bestuursrapportages en jaarstukken) en een ambtelijke 'continue' cyclus. In de bestuurlijke cyclus sluiten documenten op elkaar aan, zowel financieel als inhoudelijk. Aansluiten betekent dat de documenten een duidelijke relatie met elkaar hebben.

De bestuurlijke cyclus in 2026 heeft betrekking op meerdere (boek-)jaren. In schema ziet deze cyclus er als volgt uit:

Boekjaar	P&C-product	Besluitvorming in raad
2025	Jaarstukken 2025	Juli 2026
2026	1 ^e bestuursrapportage 2026	Juli 2026
2027	Kadernota 2027*	Juli 2026
2026	Begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030	November 2026
2026	2 ^e bestuursrapportage 2026	December 2026

*In het verkiezingsjaar is de kadernota geen vereiste. Dit is afhankelijk hoeveel tijd er is om de ambities uit een nieuw coalitieakkoord te vertalen in de kadernota, Indien dit niet mogelijk is vervalt de kadernota en vindt verwerking van de ambities direct plaats in de begroting.

In dit spoorboekje P&C worden deze verschillende producten in bovenstaande volgorde behandeld.

1.3 UITGANGSPUNTEN

Bij het opstellen van dit spoorboekje zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De planningen hebben een eenduidige opzet.
- Elk document heeft zijn eigen proces en planning, we combineren geen documenten.
- Op basis van ervaringen uit het verleden wordt er niet gewerkt met een verkorte bestuurlijke doorlooptijd.
- We stellen de verschillende begroting- en verantwoordingsdocumenten zo op dat college en raad te allen tijde de ontwikkeling van de financiële positie kunnen volgen en de P&C documenten logisch op elkaar aansluiten. Zie voor een nadere toelichting het onderdeel Financiële positie.
- In de planning van de kadernota en de begroting wordt rekening gehouden met een tweetal bespreekmomenten van het integrale boekwerk in B&W. Als gevolg van de peildata van de verschillende P&C producten i.c.m. de aanlevertermijn voor de raad is de ambtelijke en bestuurlijke doorlooptijd echter kort. Voor het eerste bespreekmoment zal daarom veelal gewerkt worden met een '80% versie', die op de donderdag of vrijdag voorafgaand aan de B&W-bijeenkomst wordt aangeleverd.
- Geprobeerd is de vakantieperiodes zoveel mogelijk te ontzien. Dat lukt niet in alle gevallen volledig. Vaak is er echter ruimte om werkzaamheden naar voren te halen.
- In de planning van de raad is voor de behandeling van de kadernota 2027 - 2030, jaarrekening 2025 en 1^e bestuursrapportage 2026 uitgegaan van 2 beeldvormende vergaderingen voorafgaand aan de besluitvormende vergadering. Dit kan betekenen dat de beantwoording van de gerelateerde technische vragen nog niet kunnen worden aangeleverd voor de eerste beeldvormende avond.

DEEL A

2. P&C-DOCUMENTEN

Jaarstukken 2025	
Doel	In het jaarverslag en de jaarrekening legt het college van B&W verantwoording af over de realisatie van de door de raad in de begroting 2025 vastgestelde beleidsvoornemens. De raad beoordeelt op grond van de jaarstukken of het college in overeenstemming met de in de begroting gestelde kaders heeft geopereerd. Ook dienen de jaarstukken (mede) ter beoordeling van de rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde beheer en beleid. In de verantwoording geeft het college aan: a. WAT de gemeente voor de gemeente en haar inwoners heeft bereikt (ambities en doelen); b. WAT het daarvoor gedaan heeft (activiteiten); c. WAT het heeft gekost (lasten en baten).
Opzet	De jaarstukken volgen in opzet de begroting 2025. Dit betekent dat het jaarverslag 2025 is gebaseerd op de programma-opzet van de begroting 2025. Per programma wordt een overzicht gegeven van de baten en lasten per taakveld, evenals de uitputting van de investerings- en exploitatiebudgetten. Verder worden de paragrafen opgenomen zoals deze ook in de begroting 2025 waren opgenomen. In de jaarstukken worden afwijkingen tussen het vastgestelde budget en de realisatie op het niveau van het taakveld of investeringsbudget groter dan € 50.000 toegelicht. Het college doet in de Jaarstukken voorstellen voor de bestemming van het resultaat.
Peildatum	De jaarrekening wordt opgemaakt op basis van de balansdatum van 31 december. Als er zich tot op het moment van vaststellen van de jaarstukken in de raad nog belangrijke ontwikkelingen voordoen die van materiele invloed zijn op de jaarstukken ('gebeurtenissen na balansdatum'), dan dienen deze tot op dat moment nog verwerkt te worden. De vastgestelde jaarstukken dienen vóór 15 juli aan de provincie en het CBS aangeleverd te worden.
Relatie met andere P&C-documenten	De jaarrekening 2025 is meer dan een verantwoordingsdocument. Het is ook een leermoment. Met dit principe wordt de vraag gesteld 'zijn onze ramingen adequaat?'.

	Het consequent toepassen van dit principe levert op dat (1) de begroting een steeds betrouwbaarder sturingsdocument wordt, waardoor (2) de beschikbare middelen maximaal kunnen worden ingezet voor onze inwoners en (3) er meer scherpte in het budgetbeheer komt. De analyse van het resultaat van de jaarrekening 2025 fungeert als input voor de eerste bestuursrapportage 2026 en de Kadernota 2027-2030. Tijdens het opstellen van de jaarverantwoording over het afgesloten boekjaar worden de investeringsramingen integraal geactualiseerd (o.b.v. werkelijke boekwaarde 31/12 + herijking van de planning). De financiële uitwerking hiervan in de vorm van herziene kapitaallasten wordt meegenomen in de eerste bestuursrapportage van het lopende boekjaar.
Accountantscontrole	De accountant voert een controle op de getrouwheid uit en beoordeelt in het kader van die controle ook de getrouwheid van de rechtmatigheidsverklaring. De uitgangspunten voor de controle van de Jaarstukken 2025 heeft de raad in november 2025 aan de accountant meegegeven door de vaststelling van de Controleverordening gemeente Neder-Betuwe 2025 en het bijbehorende controleprotocol. De controle door de accountant vindt plaats in week 19 en week 20 (4/05 – 22/05).
Bijzonderheden en aandachtspunten in 2025	• In het kader van de resultaatbestemming bij de jaarrekening kunnen budgetten groter dan € 50.000 worden overgeheveld, als wordt voldaan aan de voorwaarden uit de financiële verordening Neder-Betuwe 2025. Over voorstellen tot budgetoverheveling kan uiterlijk in de collegevergadering van 3 maart 2026 besloten worden. • Op 11 december 2025 is de financiële verordening Neder-Betuwe 2025 vastgesteld. Deze is van toepassing op de jaarstukken 2025. • Om de rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties aan te kunnen tonen worden er diverse interne controles en (verbijzonderde) interne controles uitgevoerd. Dit is vastgelegd in het Onderzoeksplan AO/IB 2025 (B&W 29-10-2024). Eventuele gevonden afwijkingen worden toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering. Ten aanzien van de begrotingsrechtmatigheid geldt dat <u>overschrijdingen op de lasten</u> onrechtmatig zijn, voor zover deze niet vallen onder de in artikel 9 lid 4 van de Financiële Verordening 2025 genoemde ‘acceptabele’

uitzonderingsgevallen. Dit wordt opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

Met ingang van de gewijzigde Notitie rechtmatigheidsverantwoording 2023 van de commissie BBV worden over- en onderschrijdingen op de baten en onderschrijdingen op lasten als onrechtmatig aangemerkt voor zover deze niet tijdig aan de raad worden gemeld. Wat niet tijdig melden is, hangt volgens de BBV af van specifieke afspraken tussen raad en college. De tweede bestuursrapportage is in onze gemeente het laatste reguliere moment voor aanpassing van de begroting. Een begrotingswijziging voor afwijkingen op bestaand beleid na de tweede bestuursrapportage is niet de regel. Afwijkingen na de tweede berap worden toegelicht in de jaarstukken en worden daarmee geacht tijdig gemeld te zijn

Planning

De bestuurlijke planning voor dit P&C-product ziet er als volgt uit:

Laatste B&W-budgetoverheveling	Dinsdag	3 maart
Laatste B&W-budgetafwijkingen	Dinsdag	3 maart
Vaststelling in B&W*	Dinsdag	19 mei
Verzending aan raad	Woensdag	20 mei
Vaststelling gewijzigde Jaarstukken in B&W n.a.v. accountantsverslag (optie)	Dinsdag	23 juni
Indienen technische vragen	Woensdag	10 juni
Afstemming technische vragen in B&W	Dinsdag	23 juni
Beantwoording technische vragen gereed	Dinsdag	23 juni
Toelichting accountant in audit comité	Woensdag	24 juni
Beeldvormende avond	Donderdag	18 en 25 juni
Raadsbehandeling	Donderdag	2 juli

*Excl. Accountantsverklaring

1e Bestuursrapportage 2026

Doel	De 1e bestuursrapportage is de eerste voortgangsrapportage die de stand van zaken beschouwt in het lopende jaar. De rapportage is gebaseerd op de ontwikkelingen over de eerste vier maanden van het jaar en geeft inzicht in de begrotingsuitvoering en in de bijbehorende financiële mutaties en omvat voorstellen voor wijziging van de begroting en meerjarenraming (w.o. verwerking van reeds genomen bestuurlijke besluiten) De vaststelling van de eerste bestuursrapportage geeft de gemeenteraad de mogelijkheid om bij te sturen.
Opzet	De 1^e bestuursrapportage bestaat uit: - Beleidsmatige voortgang van de programma's - Financiële afwijkingen/bijstellingen per programma (taakvelden exploitatiebegroting, investeringsbudgetten en mutaties reserves) - Overige belangrijke ontwikkelingen die van invloed (kunnen) zijn op de realisatie van de programmadoelen. - Belangrijke ontwikkelingen m.b.t. de paragrafen (indien van toepassing) De bestuursrapportages gaan primair over de afwijkingen ten opzichte van de begroting 2026. Indien de voortgang conform planning verloopt dan wordt dit niet toegelicht. In de bestuursrapportages worden afwijkingen op de oorspronkelijke ramingen van de baten en de lasten van taakvelden en investeringsbudgetten in de begroting groter dan € 50.000 toegelicht. De financiële effecten van de integrale herziening van de investeringsplanning naar aanleiding van de jaarrekening over het voorafgaande boekjaar worden opgenomen in de eerste bestuursrapportage.
Peildatum	De peildatum van de 1e bestuursrapportage 2026 is 1 mei 2026. Budgetafwijkingen tot en met B&W van dinsdag 14 april worden meegenomen in de eerste bestuursrapportage.
Relatie met andere P&C-documenten	Begroting 2026 De 1e bestuursrapportage is vooral gericht op de actualisering van de exploitatie 2026 – 2029. Immers, de begroting 2026, die ambtelijk in september 2025 is opgesteld, is op dat moment al weer ruim een half jaar oud. In de tussentijd kunnen zich

	ontwikkelingen (financieel en inhoudelijk) hebben voorgedaan die van invloed zijn op het financiële beeld en die mogelijk vragen om bijsturing. Jaarstukken 2025 Op het moment dat de 1e bestuursrapportage verschijnt, is ook de jaarrekening 2025 opgesteld. Onderdeel van de jaarrekening is een analyse van het resultaat. Op grond van deze analyse zullen wij voorstellen voor budgetaanpassingen doen. Bij deze analyse gaat het om de verschillen die voortvloeien uit ramingen. Met andere woorden: indien er sprake is van een afwijking tussen begroting en realisatie, dan stellen wij ons de vraag of de begroting van het lopende jaar 2026 bijgesteld dient te worden. Hierbij gaat het dus niet om beleidsaanpassingen, maar om een verdere verfijning van de raming op basis van ervaringscijfers van het afgesloten jaar. Kadernota 2027-2030 Door in de 1e bestuursrapportage de mutaties structureel te vertalen (en zichtbaar te maken) ontstaat een integraal financieel beeld van de exploitatie 2026-2029. Dit is input voor de kadernota. (er van uitgaande dat er dan al een coalitieakkoord tot stand is gekomen). De kadernota en de 1^e bestuursrapportage worden gelijktijdig in de raad behandeld. Meicirculaire gemeentefonds De meicirculaire wordt op een later moment uitgebracht dan de 1^e bestuursrapportage, waardoor de financiële effecten hiervan nog niet in de 1^e bestuursrapportage kunnen worden meegenomen. Zodra de financiële effecten van de meicirculaire bekend zijn wordt de raad via een apart voorstel hierover geïnformeerd.																					
Bijzonderheden en aandachtspunten in 2026	Met het vaststellen van de Financiële verordening 2025 (raad 7 december 2025) is de ondergrens voor het rapporteren van afwijkingen vastgesteld op € 50.000 op het niveau van taakvelden en investeringen.																					
Planning	De bestuurlijke planning voor dit P&C-product ziet er als volgt uit: <table><tr><td>Vaststelling in B&W</td><td>Dinsdag</td><td>26 mei</td></tr><tr><td>Verzending aan raad</td><td>Donderdag</td><td>28 mei</td></tr><tr><td>Indienen technische vragen</td><td>Woensdag</td><td>10 juni</td></tr><tr><td>Afstemming technische vragen in B&W</td><td>Dinsdag</td><td>23 juni</td></tr><tr><td>Beantwoording technische vragen gereed</td><td>Dinsdag</td><td>23 juni</td></tr><tr><td>Beeldvormende avond</td><td>Donderdag</td><td>18 en 25 juni</td></tr><tr><td>Raadsbehandeling</td><td>Donderdag</td><td>2 juli</td></tr></table>	Vaststelling in B&W	Dinsdag	26 mei	Verzending aan raad	Donderdag	28 mei	Indienen technische vragen	Woensdag	10 juni	Afstemming technische vragen in B&W	Dinsdag	23 juni	Beantwoording technische vragen gereed	Dinsdag	23 juni	Beeldvormende avond	Donderdag	18 en 25 juni	Raadsbehandeling	Donderdag	2 juli
Vaststelling in B&W	Dinsdag	26 mei																				
Verzending aan raad	Donderdag	28 mei																				
Indienen technische vragen	Woensdag	10 juni																				
Afstemming technische vragen in B&W	Dinsdag	23 juni																				
Beantwoording technische vragen gereed	Dinsdag	23 juni																				
Beeldvormende avond	Donderdag	18 en 25 juni																				
Raadsbehandeling	Donderdag	2 juli																				

Kadernota 2027-2030

Doel	Op grond van de financiële verordening biedt het college de raad jaarlijks vóór 15 juni een nota aan met een voorstel voor het beleid en de financiële kaders van de begroting voor het volgende begrotingsjaar en de meerjarenraming. De raad stelt deze nota vóór 15 juli vast. De kadernota is richtinggevend, zowel beleid als financieel, voor de invulling van de begroting. De kadernota laat zien voor welke ontwikkelingen onze gemeente staat de komende jaren. Het college presenteert de plannen en het daarbij horende financieel meerjarenbeeld. Hiermee krijgt de raad, voorafgaand aan de begroting inzicht in de financiële mogelijkheden, maar ook de mogelijke knelpunten. De ambities van een nieuwe coalitie worden weer gegeven in een coalitieakkoord. Omdat in 2026 gemeenteraadsverkiezingen plaats vinden is het onzeker of vóór het opstellen van een kadernota het benodigde coalitieakkoord tot stand is gekomen. Om rekening te kunnen houden met de ambities zoals deze zijn weergegeven in een coalitieakkoord moet deze uiterlijk op 1 april beschikbaar zijn. Indien dit niet het geval is vervalt de kadernota als bron document voor de te maken begroting 2027 – 2030.
Opzet	In de kadernota is o.g.v. artikel 2 van de Financiële Verordening 2025 (in ieder geval) opgenomen: - Een inventarisatie van het nieuwe beleid (wettelijk, noodzakelijk en wenselijk), waarbij is aangegeven - o of dit nieuwe beleid voortvloeit uit het coalitieakkoord; - o of dit nieuwe beleid wel/niet wordt opgenomen in de begroting - een dekkingsvoorstel met bijbehorende consequenties met een sluitende financiële positie - een geactualiseerd beeld van de risico's en het weerstandsvermogen
Peildatum	N.v.t.
Relatie met andere P&C-documenten	1^e bestuursrapportage 2026 Door in de 1e bestuursrapportage de mutaties structureel te vertalen (en zichtbaar te maken) ontstaat een integraal financieel beeld van de exploitatie 2026-2029. Dit is input voor de kadernota. Begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030 De begroting vormt een nadere uitwerking en concretisering van de kadernota. Voorstellen voor nieuw beleid of

	beleidsintensiveringen dienen te worden opgenomen in de kadernota¹. Indien er geen kadernota kan worden opgesteld wordt het coalitieakkoord gebruikt als bron-document. Voor zowel de kadernota als het coalitieakkoord gaan we er vanuit dat de opgaven vanuit de vastgestelde Toekomstvisie Neder-Betuwe leidend zal zijn en we de structuur van de ambities voortkomen uit de koppeling van de opgaven van de opgaven van de Toekomstvisie aan de 7 programma's in de kadernota beschrijven. Het is van belang dat de kadernota een zo goed mogelijk richtinggevend perspectief geeft voor de verdere uitwerking van de begroting. Als er zich later in het begrotingsproces nog grote wijzigingen in de financiële positie voordoen is er eigenlijk te weinig ruimte om hier nog goed op te kunnen anticiperen. De ervaring leert dat het gebruik van pm-posten in de kadernota zoveel mogelijk moet worden voorkomen. Dit levert een risico op voor de tijdigheid en zorgvuldigheid van het begrotingsproces. Voorgesteld wordt daarom: - In de kadernota geen pm-posten op te nemen. In de kadernota dient dus een eerste raming te worden opgenomen van de baten en lasten van nieuw beleid of beleidsintensiveringen. Dat er daarbij nog geen volledige zekerheid is over de exacte baten en lasten en de ramingen in voorkomende gevallen dus nog globaal en richtinggevend zijn, is passend bij het karakter van een kadernota. - De raming uit de kadernota wordt vervolgens nader uitgewerkt en kan zo nodig worden bijgesteld richting de begroting 2027.
Bijzonderheden en aandachtspunten in 2026	- Ombuigingen (sluitende financiële positie meerjarig) De meerjarenraming 2026-2029 laat vanaf 2026 structurele tekorten zien. Er zijn naar verwachting nadere maatregelen nodig om vanaf 2026 een structureel sluitende begroting en meerjarenraming te kunnen presenteren. In en bij de vaststelling van de Kadernota 2026-2029 heeft de raad ingestemd met een pakket van maatregelen om de financiële positie structureel in balans te brengen. In aanloop naar de besluitvorming over de kadernota zal het college de raad, indien nodig, betrekken bij de mogelijke nadere ombuigingsmaatregelen. - Financieringslasten De definitieve doorrekening van de financieringsbehoefte en

¹ Er is sprake van nieuw beleid of van beleidsintensiveringen wanneer er sprake is van een wijziging van de (beleids-)doelen of de daarvoor te leveren prestaties. M.a.w., de beleidsinhoudelijke ambitie in de begroting wijzigt.

	de ontwikkeling van de rente vindt net als in voorgaande jaren plaats in de begroting. Voor de kadernota wordt een globaal scenario doorgerekend op basis van bestaand beleid + nieuw beleid uit de kadernota.	
Planning	De bestuurlijke planning voor dit P&C-product ziet er als volgt uit:	
	Vaststelling in B&W	Dinsdag 26 mei
	Verzending aan raad	Donderdag 28 mei
	Indienen technische vragen	Woensdag 10 juni
	Afstemming technische vragen in B&W	Dinsdag 23 juni
	Beantwoording technische vragen gereed	Dinsdag 23 juni
	Beeldvormende avond	Donderdag 18 en 25 juni
	Raadsbehandeling	Donderdag 2 juli

Begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030

Doel	Met het vaststellen van de begroting geeft de raad het college het mandaat om de gestelde doelen, binnen de financiële kaders voor het komende jaar te realiseren. De raad neemt daarnaast kennis van de meerjarenraming.
Opzet	De begroting wordt opgesteld binnen de bij de kadernota vastgestelde richtinggevende kaders. Per programma worden de concrete doelstellingen en de daarbij behorende budgetten uitgewerkt. Ieder programma is opgebouwd uit meerdere thema's, met de daarbij behorende ambities, indicatoren en activiteiten. <u>Beleidsbegroting</u> Programma's: 1. Bestuur en dienstverlening 2. Openbare orde en veiligheid 3. Fysieke leefomgeving 4. Economie 5. Wmo, jeugdzorg en participatiewet 6. Onderwijs, sport en welzijn Algemene dekkingsmiddelen, overhead, VPB, onvoorzien Daarnaast bevat de begroting ook de volgende paragrafen: - Lokale heffingen - Weerstandsvermogen en risicomanagement - Onderhoud kapitaalgoederen - Financiering - Verbonden partijen - Grondbeleid - Bedrijfsvoering - Duurzaamheid - Openbaarheidsparagraaf (WOO) <u>Financiële begroting</u> Overzicht van baten en lasten en de toelichting Uiteenzetting financiële positie en de toelichting Het overzicht van baten en lasten per taakveld
Peildatum	De financiële begroting is gebaseerd op: - Het geraamd resultaat van het bestaande beleid: de financiële doorvertaling van besluiten die de raad heeft genomen tot en met de 1^e bestuursrapportage 2026; - Het nieuwe beleid conform kadernota: de financiële doorvertaling van besluiten die de raad heeft genomen door het vaststellen van de Kadernota 2027-2030; - Indien er geen kadernota tot stand is gekomen dan geldt het coalitieakkoord als bron-document.

	- Ontwikkelingen na kadernota: de financiële gevolgen van ontwikkelingen die zich hebben voorgedaan na de vaststelling van de Kadernota 2027-2030. Ontwikkelingen na kadernota - 1 september Belangrijke beleidswijzigingen en grote middelenwijzigingen (> € 10.000 op taakveldniveau) in bestaand beleid met een structureel karakter die vóór 1 september bekend zijn, worden in de begroting en meerjarenraming verwerkt (budgetafwijking uiterlijk B&W 25-08-2026). Dit betekent dat bij de integrale afwegingen bij de begroting en meerjarenraming <u>wijzigingen in het bestaande beleid tot 1 september in de begroting en meerjarenraming zijn verwerkt.</u> Hiermee heeft de gemeenteraad in het lopende jaar bij de vaststelling van de begroting van het volgende jaar een moment van bijsturing op de structurele effecten in bestaand beleid. De vastgestelde begroting dient voor 15 november aangeleverd te worden aan de provincie en het CBS.
Relatie met andere P&C-documenten	Kadernota 2027-2030 De begroting vormt een nadere uitwerking en concretisering van de kadernota. Voorstellen voor nieuw beleid en beleidsintensiveringen dienen te worden opgenomen in de kadernota. Bij de behandeling van de begroting beoordeelt de raad of signalen, keuzes en besluiten die genomen zijn bij de kadernota op een goede manier in de begroting zijn verwerkt. Nieuw beleid of beleidsintensiveringen na de kadernota kunnen alleen op basis van een afzonderlijk raadsbesluit verwerkt worden in de begroting. 2^e bestuursrapportage en budgetafwijkingen na 1^e berap De begroting voor het komende begrotingsjaar wordt in september afgerond en begin oktober door B&W aan de raad aangeboden. Vanaf 1 oktober wordt de tweede bestuursrapportage van het lopende begrotingsjaar opgesteld. In voorgaande jaren zagen we relatief grote afwijkingen tussen de financiële positie in de begroting voor het volgende jaar en de stand van de financiële positie naar aanleiding van de tweede bestuursrapportage van het lopende jaar. Dit is niet wenselijk en onderstreept het belang van het tijdig aanleveren van budgetafwijkingen bij het college. <u>Alle incidentele effecten van beleidswijzigingen en middelenwijzigingen (bekend na 1 mei)</u> worden samen met de <u>structurele beleidswijzigingen en middelenwijzigingen (bekend na 1 september)</u> verwerkt in een tweede bestuursrapportage. Septembercirculaire gemeentefonds De septembercirculaire verschijnt op een te laat moment in het

	jaar om nog meegenomen te worden in de begroting. De raad wordt via een afzonderlijke raadsinformatiebrief over de effecten van de septembercirculaire geïnformeerd en kan deze informatie betrekken bij de behandeling van de begroting.
Bijzonderheden en aandachtspunten in 2026	- Raadsvergadering in september De raadsvergadering van 24 september 2026 vindt plaats voorafgaand aan de behandeling van de conceptbegroting in B&W van dinsdag 29 september. Dat levert een (jaarlijks) dilemma op m.b.t. het wel/niet opnemen van de financiële gevolgen van eventuele raadsvoorstellen in de conceptbegroting: - Het op voorhand verwerken van besluiten in de conceptbegroting geeft het risico dat, afhankelijk van de besluitvorming in de raad, de begroting op het laatste moment en onder grote tijdsdruk nog moet worden aangepast. De kans op fouten wordt hierdoor vergroot. - Niet verwerken van de voorgestelde besluitvorming heeft als consequentie dat de begroting geen integraal beeld geeft van de financiële gevolgen van besluiten die de raad tot op dat moment genomen heeft (financiële positie). Dit bemoeilijkt de integrale afweging van de in de begroting voorgelegde keuzes. Conform de werkwijze in 2024 en 2025 wordt de volgende lijn voorgesteld: - De financiële consequenties van raadsvoorstellen waartoe het college uiterlijk in zijn vergadering van 25 augustus 2026 besloten heeft worden op voorhand verwerkt in de conceptbegroting. - Afhankelijk van de besluitvorming van de raad op 24 september dient de begroting mogelijk nog aangepast te worden. Hierin schuilt een risico voor de planning (vaststelling in het college van 29 september) - Het (proces)risico kan worden beperkt door ernaar te streven om voorstellen met financiële consequenties voor de begroting en meerjarenraming zoveel mogelijk vóór het zomerreces in de raad te behandelen. - Krappe planning begrotingsproces na zomerreces In verband met het zomerreces kan het besluitvormingsproces voor de begroting pas starten eind augustus/begin september. Er is dan ook geen ruimte voor vertraging en dat betekent dat de planning strak gevolgd moet worden om te zorgen voor een tijdige vaststelling van de begroting door de gemeenteraad. Voorkomen moet worden dat er een situatie ontstaat waarin er op het laatste moment en onder tijdsdruk ingrijpende besluiten moeten worden genomen om tot een sluitende begroting te komen.

Planning

De bestuurlijke planning voor dit P&C-product ziet er als volgt uit:

Vaststelling in B&W	Dinsdag	29 september
Verzending aan raad	Donderdag	1 oktober
Indienen technische vragen	Woensdag	14 oktober
Afstemming technische vragen in B&W	Dinsdag	27 oktober
Beantwoording technische vragen gereed	Dinsdag	27 oktober
Beeldvormende avond	Donderdag	29 oktober
Raadsbehandeling	Donderdag	12 november

2^E Bestuursrapportage 2026

Doel	De 2^e bestuursrapportage is de tweede voortgangsrapportage die de stand van zaken beschouwt in het lopende jaar. De rapportage is gebaseerd op de ontwikkelingen over de eerste negen maanden van het jaar en geeft inzicht in de begrotingsuitvoering en in de bijbehorende financiële mutaties en omvat voorstellen voor wijziging van de begroting en meerjarenraming (w.o. verwerking van reeds genomen bestuurlijke besluiten) De vaststelling van de tweede bestuursrapportage geeft de gemeenteraad de mogelijkheid om bij te sturen. Deze bijsturingsmogelijkheid is in de tweede bestuursrapportage vooral gericht op de meerjarenraming.
Opzet	De 2^e bestuursrapportage bestaat uit: - Beleidsmatige voortgang van de programma's - Financiële afwijkingen/bijstellingen per programma (taakvelden exploitatiebegroting, investeringsbudgetten en mutaties reserves) - Overzicht van het verloop van de investeringsbudgetten (begroot-realisatie) - Overige belangrijke ontwikkelingen die van invloed (kunnen) zijn op de realisatie van de programmadoelen. - Belangrijke ontwikkelingen per verbonden partij (indien van toepassing) - Belangrijke ontwikkelingen m.b.t. de paragrafen (indien van toepassing) De bestuursrapportages gaan primair over de afwijkingen ten opzichte van de begroting 2026. Indien de voortgang conform planning verloopt dan wordt dit niet toegelicht. In de bestuursrapportages worden afwijkingen op de oorspronkelijke ramingen van de baten en de lasten van taakvelden en investeringsbudgetten in de begroting groter dan € 50.000 toegelicht.
Peildatum	De peildatum van de 2e bestuursrapportage 2026 is 1 oktober 2026. Budgetafwijkingen tot en met B&W van dinsdag 29 september 2026 worden meegenomen in de tweede bestuursrapportage.
Relatie met andere P&C-documenten	Begroting 2026 De 2e bestuursrapportage is vooral gericht op de actualisering van de exploitatie 2026 – 2029. Afwijkingen die aan het licht zijn

	gekomen na de 1^e bestuursrapportage worden opgenomen. De doelstelling van deze rapportage is gelijk aan die van de 1^e bestuursrapportage. Begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 In voorgaande jaren zagen we een relatief grote afwijking tussen de financiële positie in de begroting voor het volgende jaar en de stand van de financiële positie naar aanleiding van de tweede bestuursrapportage van het lopende jaar. Dit is niet wenselijk en onderstreept het belang van het tijdig en onverwijld aanleveren van budgetafwijkingen bij het college. Hiermee moet niet gewacht worden tot vlak voor het moment van de tweede bestuursrapportage. Septembercirculaire gemeentefonds De effecten van de septembercirculaire worden indien mogelijk opgenomen in de tweede bestuursrapportage. Voorwaarde is dat de septembercirculaire tijdig verschijnt (uiterlijk maandag 21 september). In ieder geval wordt de raad over de gevolgen van de septembercirculaire geïnformeerd via een afzonderlijke raadsinformatiebrief.																					
Bijzonderheden en aandachtspunten in 2026	Met het vaststellen van de Financiële verordening 2025 (raad 11 december 2025) is de ondergrens voor het rapporteren van afwijkingen € 50.000 op het niveau van taakvelden en investeringen.																					
Planning	De bestuurlijke planning voor dit P&C-product ziet er als volgt uit: <table><tr><td>Vaststelling in B&W</td><td>Dinsdag</td><td>3 november</td></tr><tr><td>Verzending aan raad</td><td>Donderdag</td><td>5 november</td></tr><tr><td>Indienen technische vragen</td><td>Dinsdag</td><td>17 november</td></tr><tr><td>Afstemming technische vragen in B&W</td><td>Maandag</td><td>23 november</td></tr><tr><td>Beantwoording technische vragen gereed</td><td>Maandag</td><td>23 november</td></tr><tr><td>Beeldvormende avond</td><td>Donderdag</td><td>26 november</td></tr><tr><td>Raadsbehandeling</td><td>Donderdag</td><td>10 december</td></tr></table>	Vaststelling in B&W	Dinsdag	3 november	Verzending aan raad	Donderdag	5 november	Indienen technische vragen	Dinsdag	17 november	Afstemming technische vragen in B&W	Maandag	23 november	Beantwoording technische vragen gereed	Maandag	23 november	Beeldvormende avond	Donderdag	26 november	Raadsbehandeling	Donderdag	10 december
Vaststelling in B&W	Dinsdag	3 november																				
Verzending aan raad	Donderdag	5 november																				
Indienen technische vragen	Dinsdag	17 november																				
Afstemming technische vragen in B&W	Maandag	23 november																				
Beantwoording technische vragen gereed	Maandag	23 november																				
Beeldvormende avond	Donderdag	26 november																				
Raadsbehandeling	Donderdag	10 december																				